

o ljubezni in smrti, ki bralca posrka v vrtnice mračnih, a tudi lepih trenutkov. Z večjim pisateljskim zamahom, ki ničesar ne izpušča in ničesar ne vsiljuje, avtorica zgodbo poda v vsej njeni kompleksnosti in s presunljivo natančnostjo.

Prvoosebna pripovedovalka Ada je dijakinja 3. letnika gimnazije in nadarjena mlada violinistka, ki se sooča z življenjem po samomoru svojega fanta Majka (Mitje). Pripoved je strnjena na štiri dni: od samomora do pogreba, vendar je v zgodbo vpletenih veliko retrospektivnih vložkov (čas pred samomorom), ki pojasnjujejo Adino in Mitjevo življenjsko zgodbo. Čas romana je natančno določen, pri vsakem poglavju je zapisano število ur, ki so minile od samomora. Književni prostor je Ljubljana (delno tudi Primorska, od koder se Adina družina, mlajša sestra Ina, oče in mama, priseli ob koncu Adinega osnovnošolskega obdobja); v sanjarjenju pred samomorom pa Ada in Majk ves čas načrtujeta potovanja, omenjata znamenita mesta po svetu. Npr. dogovorita se, da bo njuna prva skupna pot v Pariz, kar bi bilo dovolj slovesno za prvi spolni odnos. Skupaj bi šla v vse kraje, katerih fotografije ima Ada nalepljene v svoji sobi. Kljub načrtovanju njune prihodnosti, te v trenutku ni več, ni več njiju. Skozi Adine spomine se pred bralcem postopno oriše svet prej in zdaj, živo se zvrstijo osebe iz Adinega in Majkovega življenja, njuni prijatelji, občutki, strahovi, veselje, pričakovanja ... V zgodbi ima posebno mesto glasba, zlasti klasična, ki jo interpretira Ada, o njej razmišlja, jo občuti. Majk, kitarski samouk, igra večinoma popularno glasbo; morda prav zato razume Adin talent. Po smrti ostane praznina, v kateri Ada *mehča preteklik, da je bila Majkova punca*, z vedno novimi solzami. In drevesu v njej je ob Majkovi smrti počilo lubje. Poleg zanimive metaforike in izčiščene-ga sloga roman ponudi poglobljeni uvid v izjemno travmatično izkušnjo – pogosto

je v mladinski književnosti tabu že smrt, za samomor pa velja to še bolj. Ker je bila glasba način sporazumevanja med Majkom in Ado, se ta odloči, da bo, na željo Majkove mame, na pogrebu zaigrala. Ada skomponira skladbo z naslovom *Jaz ostajam. In ti v meni*. Simbolična postane tudi kitara, ki jo ob koncu pogreba Majkova mama podari Adi. Takrat se ponovno pokaže, da življenje teče naprej, da okoli Ade *biva svet*.

Dragica Haramija

NAGRADA VASJE CERARJA

Društvo slovenskih književnih prevajalcev je leta 2021 ustanovilo novo stanovsko nagrado za najkakovostnejše prevode mladinskih leposlovnih besedil iz tujih jezikov v slovenščino. Nagrada nosi ime po uglednem prevajalcu mladinske književnosti in uredniku Vasji Cerarju, ki je na matični založbi obogatil zbirke za mladino z naborom klasičnih in sodobnih del, pri čemer se je ozrl tudi po nam dotlej manj znanih književnostih. Poleg tega je bil Vasja Cerar tudi skrben mentor številnim prevajalcem, ki jih je navdušil za prevajanje mladinske književnosti v želji, da se na Slovenskem ohrani in nadaljuje tradicija kakovostnega prevajanja za mladino, saj je dober prevod pomemben dejavnik pri vzgoji mladih bralcev in njihove pismenosti.

Ker nagrada za najbolj uspele prevode za mladino prebira med žanrsko zelo raznovrstnimi deli, namenjenimi različnim starostnim skupinam, smo se odločili, da jo zastavimo nekoliko drugače. Tako se bo izbor vsako leto osredotočal na dela, izdana v zadnjih štirih letih, in sicer v eni od naslednjih kategorij: slikanica, besedilo za mlade bralce do 12 let, strip/risoroman ter besedilo za mlade bralce,

starejše od 12 let. Med deli iz posamezne kategorije komisija Društva slovenskih književnih prevajalcev poleg kakovosti in zahtevnosti presoja tudi pomen prevo-da/prevodov znotraj prevodnega korpusa mladinske književnosti na Slovenskem ter specifično ciljnih bralcev.

Letošnja nagrada Vasje Cerarja se je osredotočila na posebej izstopajo-če prevode v kategoriji slikanic, name-njenih najmlajšim bralcem. Upošteva-je omenjene kriterije so se izmed prispelih predlogov po odločitvi tričlanske ko-misije, v sestavi Mateja Seliškar Kenda (predsednica), Nada Grošelj in Julija Potrč Šavli, med nominirance uvrstili naslednji prevajalci:

1. **Igor Saksida in Barbara Pregelj** za prevod zbirke Federica Garcíe Lor-ca: *12 pesmi* (založba Malinc, 2020)
2. **Milan Dekleva** za prevod slikanic v verzih Rachel Bright: *Lev v sr-cu* in *Veveričji prepír* (založba Mor-femplus, 2018 in 2021)
3. **Aleksandra Kocmut** za prevod zbirke Dana Browna: *Divja simfoni-ja* (založba Modrijan, 2021).

Utemeljitev nominacij za nagrado Vasje Cerarja 2022

Federico García Lorca: 12 pesmi. Ilu-striral Gabriel Pacheco, prevedla Igor Saksida in Barbara Pregelj, Medvode: Založba Malinc, 2020.

Federico García Lorca je eden naj-bolj znanih španskih pesnikov, manj znano pa je najbrž dejstvo, da je pisal tudi pesmi za otroke. V slovenščini smo leta 2020 dobili prevod njegove otroške poezije *12 pesmi*, ki sta ga pripravila Igor Saksida in Barbara Pregelj. Pesmi se, kot je nasploh značilno za Lorcino poezijo, naslanjajo na ljudsko pesniško in glasbeno tradicijo, tako da je njihova zvočna podoba zelo pomembna. To sta prevajalca upoštevala in z odliko

uporabila tako rime kot asonance, ki so pri Lorci še posebej pogoste. Prav tako jima je po vsebinski plati uspelo v slo-venščino preliti motive iz izvirnika in na njih graditi, da sta jih še bolj približala slovenskim bralcem. Čeprav je knjiga *12 pesmi* prvenstveno namenjena otrokom, bodo nad izjemno kombinacijo zvočnega ujemanja in podob v enaki meri, morda pa celo še bolj, uživali odrasli bralci. Za konec pa še posebej dobrodošlo dejstvo, da gre za dvojezično izdajo in se lahko o mojstrskem dosežku prevajalcev pre-pričamo tudi v primerjavi z izvirnimi pesmimi.

Rachel Bright: Lev v srcu. Ilustriral Jim Field, prevedel Milan Dekleva. Jezero: Morfemplus, 2018.

Rachel Bright: Veveričji prepír. Ilustri-ral Jim Field, prevedel Milan Dekleva. Jezero: Morfemplus, 2021.

V dolgoletni karieri Milana Dekleve so prenekateri njegovi prevodi za mlade bralce do danes domala ponarodeli. Med slednjimi velja omeniti zlasti slikanice Julie Donaldson, kot so *Zverjasec*, *Zverjašček* in *Bi se gnetli na tej metli*, za prevod katere je leta 2010 prejel Častno listino IBBY. Tudi sicer za najmlajše bralce najpogosteje prevaja verzna bese-dila, ki se jih loti z izrazito natančnostjo in jih duhovito prenese v slovensko kul-turno okolje.

To velja tudi za slikanici *Lev v srcu* in *Veveričji prepír* mlajše angleške avtorice Rachel Bright in ilustratorja Jima Fielda, ki ju v prevodu odlikujeta rahločutnost in pronicljiva povezanost z izvirnikom. *Lev v srcu*, šaljiva pripoved o premagovanju strahu ter o prijateljstvu med mogočnim levom in levjesrčnim miškom, v sloven-ščini spretno ohranja pesniško širino izvirnika že v sami metrični strukturi, ki ji prevajalec sledi od prvega do zadnjega verza. Virtuoznost prevoda se nadalje izkazuje tudi v melodičnosti jezika, ki pa nikoli ne deluje prisiljeno, ampak

povsem naravno in neizumetničeno. To so tudi odlike prevoda slikanice *Veveričji prepir*, ki najmlajše bralce skozi razburljivo in zabavno pripoved spodbuja k razmisleku o prijateljstvu, tekmovalnosti in reševanju nesoglasij. Prevajalec vse-skozi ostaja zvest izvirniku, obenem pa s posrečeno uporabo frazemov pripoved o požrešnih veveričkih Cirilu in Metodu še dodatno razgiba. S simpatičnimi besednimi igrami besedilo v slovenščini deluje sveže in sodobno, zaradi česar lahko v njem uživajo tako najmlajši kot nekoliko starejši bralci.

Dan Brown: *Divja simfonija*. Ilustrirala Susan Batori, prevedla Aleksandra Kocmut. Todraž: Modrijan, 2021

Avtorja *Da Vincijeve šifre* in še več uspešnih kriminalk, ki so ji sledile, to pot spoznavamo kot pisca slikanice in celo kot skladatelja. Za slikanico je besedilo razmeroma dolgo, saj obsega 208 verzov (če štejemo tudi naslove), porazdeljenih med uvodni nagovor in 19 pesmi, ki so naslovljene po živalih. V njih avtor s simpatijo opisuje pisan zverinjak od eksotičnega geparda do domače mucke, od morskih živali do gozdnega pajka. Na koncu vsake pesmice je podan še prozni »nauk«. Vse sledijo isti rimani in metrični shemi: uporabljena sta – mestoma nekoliko svobodnejši – jambski četverec in rima *aa bb*. Isto formo je suvereno uporabila prevajalka Aleksandra Kocmut, tako da je prevod že formalno zvesta odslikava izvirnika. Verodostojno pa je poustvarila tudi avtorjevo besedno igrivost in inovativnost: pogledjmo prvo pesem *Ptičja dobrodošlica*, kjer so ptičji glasovi (*Honking, hooting, chirping, peeping, / Squawking, tweeting, cooing, cheeping*) označeni s pristnimi slovenskimi izrazi: »Petpedi, kuku, čivčiv, / ciciri, krakra, pivpiv.« Poigravanja z besedami sicer niso poustvarjena povsod, vendar nam živo in verodostojno prenesejo okus

izvirnika. Po drugi strani se prevajalka od Brownove ubeseditve občasno tudi odmakne, kakor pač v slovenščini narekujejo sobesedilo, čut za duhovitost ali rima – toda ti odmiki, čeprav včasih drzni, so vselej dobro premišljeni in skladni s pomenom izvirnika. Primer je pesmica *Gepard gre na lov*, kjer je angleški odlomek *In a heartbeat, she can shift / From super-slow to super-SWIFT!* prepesnjen kot: »V trenutku gepard spremeni se / iz čolna z vesli v turbogliser.« Sočno, zabavno, brez slehernega nami-ga, da gre za prevod, obenem pa zvesto izvirnemu sporočilu – tako kot celotno besedilo.

Prvi dobitnik nove prevajalske nagrade je **Milan Dekleva** za slikanici *Lev v srcu* in *Veveričji prepir*. Nagrada je bila podeljena na otvoritvi 25. Slovenskih dnevov knjige 13. junija 2022 v Mariboru

Pokroviteljja nagrade Vasje Cerarja in soorganizatorja dogodkov sta Mladinski kulturni center Maribor in festival Slovenski dnevi knjige v Mariboru. Častna pokroviteljica podelitve nagrade Vasje Cerarja je Slovenska nacionalna komisija za UNESCO.

Utemeljitev so pripravile članice komisije za nagrado Vasje Cerarja: Mateja Seliškar Kenda, Nada Grošel in Julija Potrč Šavli.

1000 UND 1 BUCH 2021

Za **prvo** številko revije *1000 in 1 knjiga* v letu 2021 je bil za osrednjo temo prisppekov izbran pojem *divje* v povezavi z mladinsko književnostjo.

Christine Lötscher, ki poklicno zasleduje popularno literaturo in medije, je v svojem prispevku *Abenteuer* (Pustolovščine) pregledala in zapisala nekaj